

Uusimaa

Uudellamaalla asui vuoden 2018 lopussa 1 673 519 henkilöä.

Vuoden aikana väestö kasvoi 17 895 henkilöllä. Vuoden 2018 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 72 349 ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 8,5 %.

Uusimaa	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Työvoiman saatavuus	0	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Alueen vahvuudet ja tulevaisuuden haasteet

Uusimaa on pääkaupunkiseutuna sekä yrityselämän ja valtionhallinnon keskittymänä aluetaloudellisesti erinomaisessa asemassa. Uudenmaan elinkeinoelämä on monipuolista ja alueen keskimääräinen koulutustaso on korkea. Uudenmaan vahvuuksia eurooppalaisessa mittakaavassa ovat Euroopan komission alueellisen kilpailukyvyyn indeksin mukaan väestön hyvinvointi, korkeakoulutettujen määrä ja korkeakoulutuksen taso, teknologian ja nopeiden datayhteyksien saatavuus ja nopea käyttöönotto sekä alueen elinkeinorakenteen, koulutuksen ja työvoiman innovaatiotaso. Kansallisesti Uudenmaan vahvuuksia ovat elinkeinorakenteen monipuolisuus ja osaamisintensiivisten palveluiden verrattain suuri osuus. Uudenmaan bruttokansantuote per asukas on noin kolmanneksen koko maan lukemaa korkeampi.

Viime vuoden merkittävin muutos Uudellamaalla oli työllisyyden merkittävä kasvu. Työllisten määrä lisääntyi vuonna 2018 selvästi edellistä vuotta nopeammalla

vauhdilla, ja onkin hyvin tyypillistä, että talouden suhdannemuutokset realisoituvat työllisyysvaikutuksina hieman viiveellä. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2018 Uudellamaalla oli 22 000 työllistä enemmän kuin vuonna 2017, mikä tarkoittaa 2,8 prosentin kasvua. Yhtä suuri prosentuaalinen kasvu työllisten määrässä on nähty viimeksi vuonna 2000, joten työmarkkinoiden kehitys on ollut poikkeuksellisen hyvää. Kuluvan vuoden tilannetta ajatellen ei liene realistista odottaa vastaavanlaista kasvua, varsinkin kun työllisten määrän lisääntyminen hidastui hieman loppuvuotta kohti.

Työpaikkojen lisäksi myös yritysten liikevaihto kasvoi selvästi, joskin hieman edellistä vuotta hitaammin. Kaikkien toimialojen kausi- ja satunnaisesta vaihtelusta puhdistettua trendisarjaa tarkasteltaessa liikevaihto oli Tilastokeskuksen tietojen mukaan kasvanut vuoden 2018 kolmannella vuosineljänneksellä 7,2 % edellisvuoden samaan ajanjaksoon verrattuna ja 14,4 % vuoteen 2016 verrattuna. Vaikka aivan yhtä suurta kasvua ei lähitulevaisuudessa ole odotettavissa, vaikuttaa Uudenmaan lähitulevaisuuden talouskehitys kaikin puolin lupaavalta.

Uudenmaan lähitulevaisuuden näkymät ovat myönteiset, ja suurimmat kasvua mahdollisesti hidastavat syyt löytyvät ulkopuolisista tekijöistä, kuten euroalueen ja maailmantalouden hidastumisesta. Alueen sisäisistä tekijöistä merkittävin ongelma on edelleen osaavan työvoiman saatavuus, mikä on työnantajille edelleen erittäin hankalaa lähes kaikilla toimialoilla. Tilanne ei kuitenkaan ole merkittävästi enää heikentynyt kasvukeskuksissa kuluneen vuoden aikana, jos ei myöskään helpottunut. Sen sijaan kehyskunnissa, erityisesti Länsi-Uudellamaalla, osaavan työvoiman saatavuus on vaikeutunut vielä entisestään. Haasteista huolimatta näköpiirissä ei ole syytä, miksi talouden ja työllisyyden kasvu Uudellamaalla ei jatkuisi myös kuluvan vuoden aikana.

Työpaikkojen toimialarakenne on Uudellamaalla alueellisesti eriytynyt. Pääkaupunkiseutu on monien suurkaupunkien tapaan vahvasti erikoistunut etenkin informaatio- ja viestintäalaan, hallinnon tukipalveluihin sekä vähittäis- ja tukkukauppaan. Itäinen ja läntien Uusimaa ovat sen sijaan vahvoja teollisuusalueita. Itä-Uusimaa on öljynjalostuksen myötä Suomen kemianteollisuuden keskittymä. Läntisen Uudenmaan vahvuuksia ovat kemianteollisuus, logistiikka ja lisääntyvissä määrin myös matkailu. Kuuma-seudulla merkittäviä toimialoja ovat kone- ja metalliteollisuus, logistiikka ja tukkukauppa sekä rakentaminen. Maa- ja metsätalous on keskittynyt Itäiselle ja läntiselle Uudellemaalle, joskin elinkeinon aluetaloudellinen merkitys on

näilläkin alueilla laskussa. Mikro- ja pienyritysten merkitys elinkeinoelämässä ja työllistäjinä korostuu erityisesti kehyskunnissa.

Uudellamaalla on paljon potentiaalia yritysten sijoittumisen kannalta, sillä yritykset arvostavat sijoittumisessaan liikenneyhteyksiä, markkinoiden läheisyyttä ja kasvukeskuksia. Uudellamaalla pystytään jo suurelta osin vastaamaan näihin vaatimuksiin. Alueella on lukuisia yrityskeskittymiä, joissa synergiaedut ovat kansainväliselläkin mittaa-asteikolla korkealla tasolla. Uudenmaan merkittävimmät toimialat tulevat tulevaisuudessakin todennäköisesti olemaan liike-elämän palvelut, matkailu- ja ravintola-ala, rakentaminen sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut. Teollisuuden merkitys tulee olemaan jatkossakin huomattava erityisesti kehyskunnissa, kun muun muassa kemianteollisuus kasvattaa merkitystään Itäisellä Uudellamaalla.

Yksi Uudenmaan keskeisistä vahvuuksista on väestön suuri määrä ja väestönkasvu. Helsingin seutu on yksi Euroopan nopeimmin kasvavista kaupunkiseuduista, ja jo nyt joka kolmas suomalainen onkin uusmaalainen. On varsin todennäköistä, että jatkossakin maan sisäinen muuttoliike, ulkomaiset suorat rekrytoinnit sekä maahanmuutto kohdentuvat voimakkaasti juuri Uudellemaalle. Väestönkasvun suurimpana edellytyksenä on jatkuva suuri tulomuutto, mikä on samalla myös merkittävä edellytys talouden kasvun jatkumiselle. Väestönlisäyksestä merkittävä osa on ulkomailaista, joten maahanmuuttajien työllisyysasteen merkittävä nostaminen nykyisestä tulee olemaan jatkossa tärkeä tekijä työllisyyden ja talouden kehityksessä.

Muuttoliike kuitenkin kohtelee Uudenmaan alueita hyvin eri tavoin. Uudenmaan väestönkasvu on keskittynyt pitkälti Helsingin seutukuntaan, ja seutukunnan sisällä erityisesti pääkaupunkiseudulle. Noin 70 prosenttia maakunnan väestöstä asuu jo nyt pääkaupunkiseudulla, ja väestöennusteen mukaisen väkiluvun kasvun oletetaan suuntautuvan jatkossakin lähes yksinomaan Helsingin seutukunnan alueelle. Alueen potentiaalista työvoimaa lisää myös pääkaupunkiseudulle suuntautuvan pendelöinnin kasvu. Helsingin seudun ulkopuolelta – aina Turusta, Tampereelta ja Jyväskylästä saakka – sukkuloivien henkilöiden määrä on kasvanut kiihtyvästi.

Kansallisesti vertailtuna Uudenmaan liikenneyhteydet ovat korkealla tasolla, joskin on huomioitava myös alueelliset erot Uudenmaan sisällä. Keskeisellä sijainnilla oleva Helsinki-Vantaan lentoasema palvelee aluetta kattavasti ja alueen satamista on keskimäärin hyvät yhteydet valtakunnalliseen tie- ja raideverkkoon. Erityisesti pääkaupunkiseudun sisällä raideliikenteen kehittäminen on voimakasta. Käynnissä

olevista tai vuoden sisällä alkavista hankkeista merkittävimmät ovat Länsimetron jatke ja Raide-Jokeri. Toisaalta, ympäryskuntien joukkoliikenneyhteydet ovat lähiaikoina heikentyneet erityisesti ympäryskuntien sisäisten ja keskinäisten joukkoliikenneyhteyksien osalta. Kehityksellä on ollut negatiivisia vaikutuksia alueiden yleiseen elinvoimaisuuteen ja muun muassa työvoiman saatavuuteen.

Elinkeinoelämän tilanne ja näkymät

Viime vuoden aikana yritysten liikevaihto kasvoi kaikilla päätoimialoilla noin viiden prosentin vuosivauhtia, tarkasteltaessa kausi- ja satunnaisesta vaihtelusta puhdistettu trendisarjaa. Myös yritysbarometrien perusteella yritysten suhdannetilanne on kehittynyt edelleen parempaan suuntaan, joskin hieman aiempaa maltillisemmin. Yritysten arviot tulevasta suhdannenäkymistään ovat edelleen selvästi positiiviset, mutta myös suhdanneodotukset ovat hieman aiempaa varovaisempia.

Kevään 2018 Pk-yritysbarometrissa Uudenmaan yritysten arviot suhdannetilanteesta sekä suhdannenäkemyksistä ovat edelleen koko maan keskiarvoa korkeammalla tasolla. Yritysten tilanne on vastausten perusteella parantunut kaikilla Uudenmaan alueilla, joskin eniten Kuuma-kunnissa ja Länsi-Uudellamaalla ja vähiten Itä-Uudellamaalla. Viime syksynä kyselyssä tapahtui käänne, jossa yhä harvempi vastaaja arvioi tilanteen kehittyneen myönteisesti. Kehitys on jatkunut yhä voimakkaammin tänä vuonna.

Pk-yritysbarometrin mukaan yritykset arvioivat suhdannenäkymiensä parantuvan seuraavan vuoden aikana edelleen lähes kaikilla toimialoilla. Kaikki toimialat huomioiden 32 % Uudenmaan pk-yrityksistä ennakoivat suhdannenäkymien parantuvan seuraavan vuoden aikana, 55 % arvioi tilanteen pysyvän ennallaan ja vain 13 % uskoi suhdannenäkymän heikentyvän. Arviot tulevasta ovat heikentyneet edellisestä mittauksesta, mutta vain hieman. Syksyn kyselyn tapaan kuljetus- ja varastoala on ainoa toimiala Uudellamaalla, missä yritysten suhdannenäkymät ovat negatiiviset. Samalla kuljetus- ja varastoala on toimialoista ainoa, jossa suhdannenäkymät ovat parantuneet viime syksystä. Nousua ei vain ole tapahtunut riittävästi nostamaan näkymiä kokonaan plussan puolelle. Kaikilla muilla toimialoilla odotukset ovat laskeutuneet viime keväästä, mutta ovat silti edelleen positiiviset.

EK:n suhdannebarometrin mukaan Uudenmaan yritysten tilanne on kehittynyt edelleen myönteisesti, sillä neljäsosa yrityksistä arvioi suhdannetilanteensa olevan

nyt tavanomaista parempi. Vain 7 % yrityksistä arvioi tilanteen olevan tavanomaista huonompi. Yritysten suhdannenäkymissä on sen sijaan tapahtunut selvä muutos huonompaan. Teollisuuden ja rakentamisen sekä palvelualan yritysten suhdannenäkymät ovat laskeneet miinuspuoleiseksi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2016. Näkymien heikentyminen on huomattavampaa teollisuuden ja rakentamisen yrityksissä, joiden suhdannenäkymien saldoluku on peräti -14, joka on alhaisin lukema sitten vuoden 2013 taantuman. Palvelualojen näkymät ovat vähemmän huonot, sillä palvelualan yritysten saldoluku oli -2.

Uudenmaan yritysneuvojen mukaan yritysneuvonnassa asioivien keskuudessa on tapahtunut myönteistä kehitystä. Uusien yritysten määrä ja uusyrityskeskusten asiakasmäärät ovat yleisesti kasvussa. Helsingissä viime vuosi oli ennätysvuosi uusien yritysten suhteen ja alkuvuonna kasvu näyttäisi vielä kiihtyvän edellisvuodesta. Yrittäjyys kiinnostaa yleisesti enemmän ja enemmän ja aloittavien yrittäjien joukossa on aiempaa enemmän nuoria ja akateemisesti koulutettuja. Myös kevytyrittäjyys kiinnostaa yhä useampia ja neljän kuukauden työttömyysetuudella yrittäjän aloittaminen on laajentanut tuetun yrittämisen mahdollisuuksia. Uuden lainsäädännön soveltumista muuhun työttömyysturvan lainsäädäntöön tulisi kuitenkin tarkentaa ja selkeyttää. On hyvin luultavaa, että yrittäjyys kiinnostaa myös kuluvana vuonna, varsinkin kun noususuhdanne ei ole totutusta poiketen vähentänyt uusien yrittäjien määrää vain pikemminkin vain parantanut aloittavien yrittäjien onnistumismahdollisuuksia.

Rakentamisessa tuotantomäärät ovat olleet viime vuosien aikana poikkeuksellisen suuria. Lähitulevaisuudessa alan oman ennusteen mukaan tuotanto laskee talonrakennuksessa erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa on toki muutenkin suuremmat volyymit ja siksi enemmän laskuvaraa. Laskusta ennustetaan kuitenkin loivaa, ja vaikka rakennuslupien kuutiomäärät ovat jo laskeneet, pysyy tuotannon taso todennäköisesti keskimääräistä korkeammalla tasolla jatkossakin. Muualla Uudellamaalla asuinrakentamiseen vaikuttavat muun muassa lähivuosina Uudellamaalla järjestettävät kolmet asuntomessut: Tuusula 2020, Lohja 2021 ja Loviisa 2023.

Pääkaupunkiseudulla rakenteilla olevista suurhankkeista Pasilan Tripla-keskus ja lentoaseman laajennus valmistuvat osittain kuluvan vuoden aikana, mutta rakennettavaa jää myös tuleville vuosille. Lisäksi Olympiastadionin remontti lähestyy valmistumista. Monissa suurhankkeissa, kuten Länsimetrossa, Raide-Jokerissa ja Meilahden sairaala-alueella rakentamista tapahtuu kuitenkin vielä 2020-luvulle asti, ja tuotantomäärät pysyvät korkealla tasolla myös maa- ja vesirakentamisen ja muun

rakentamisen puolella. Muun Uudenmaan puolelta huolestuttavaa on ollut muun muassa Keski-Uudenmaan kaupungeissa tapahtuneet viivästykset keskusta-alueiden kehittämisesä.

Palvelualoilla kasvu on ollut tasaista jo vuosien ajan. Uudellemaalle merkittävässä liike-elämän palveluissa sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa voimakas kasvu on jatkunut tasaisesti. Myös tieto- ja viestintäpalveluissa sekä majoitus- ja ravitsemuspalveluissa on tapahtunut huomattavaa myönteistä kehitystä. Henkilöstöpalveluala on ollut voimakkaassa kasvussa osittain työvoiman saatavuusongelmien myötä. Tietojenkäsittelypalveluissa ohjelmistopuolen nousu on jatkunut vahvana peliteollisuuden vetämänä. Kaikilla luetelluilla toimialoilla on yhä suurempi merkitys Uudenmaan elinkeinorakenteessa, ja vaikka kasvuodotukset ovat hieman maltillistuneet, on lisäkasvua odotettavissa myös kuluvana vuonna. Suurimmat huolet liittyvät maailman ja Euroopan talouskasvun jatkumiseen ja niihin liittyviin vaikutuksiin. Uusien suurten kauppakeskusten pärjääminen on merkityksellistä myös palvelualalle, sillä merkittävä osa tilasta on palveluyritysten käytössä.

Logistiikka-alalla tavaraliikenteen määrä kääntyi laskuun viime syksystä alkaen, ja lasku on tilastojen valossa vain kiihtynyt tämän vuoden alussa. Kuljetus- ja varastointiala erottuu Pk-yritysbarometrissa ainoana toimialana, jossa yritykset ennakoivat suhdannenäkymänsä heikentyvän. Maaliikenteessä Keski-Uudellamaalla oleva logistiikkakeskittymä on laajentunut ja sen laajentuminen on alueelle erittäin suuri mahdollisuus keskipitkällä aikavälillä.

Matkailualalla muun muassa hotellikapasiteetti asetti aiemmin tiukempia rajoja matkailun kasvulle pääkaupunkiseudulla. Kapasiteetti on kuitenkin kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana ja lisäkasvua on odotettavissa myös jatkossa. Samanaikaisesti hotellien täyttöasteet ovat pysyneet verrattain korkealla tasolla. Matkailun kasvu on jatkunut kuluvana vuonna Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Uudellamaalla oli vuoden 2018 aikana 6,5 miljoonaa yöpymistä majoitusliikkeissä, mikä on 1,5 % viime vuotta enemmän. Hieman yllättävästi aasialaisten yöpymisten määrä laski edellisvuodesta samalla kun yhdysvaltalaisen, saksalaisten ja venäläisten yöpymiset lisääntyivät. Lentoaseman laajennuksen myötä on syytä odottaa matkailun jatkavan jo pidempään jatkunutta kasvuun tänäkin vuonna.

Teollisuudessa liikevaihto kasvoi kiihtyen viime vuoden loppua kohden, mikä antaa hyvät lähtökohdat kuluvalla vuodelle. Alan toimijoiden mukaan tuotantomäärissä

ei kuitenkaan ole tapahtunut merkittävää kasvua viime vuoden alun jälkeen. Merkittävimmät avoimet kysymykset myös teollisuuden suhteen liittyvät maailmantalouden epävarmuuksiin. Yritysindikaattorit eivät ole laskeneet Suomessa läheskään samassa vauhdissa muun Euroalueen kanssa, ja nähtäväksi jää onnistuvatko uusmaalaiset yritykset voittamaan itselleen suurempia markkinaosuuksia kokonaisuusmarkkinan pienentyessä.

Kaupan alalla on käynnissä suuria muutoksia myös Uudellamaalla, jotka johtuvat pääsääntöisesti verkkokaupan jatkuvasti lisääntyvästä suosiosta, merkittävästä kauppakeskusrakentamisesta ja suurten tavaratalojen vähenevästä myynnistä. Kokonaisuudessaan alalla viime vuoden kesällä alkaneen kasvun hidastumisen ennakoidaan jatkuvan myös kuluvana vuonna, mutta kehitys pysynee kokonaisuudessaan myönteisenä matkailun ja työllisyyden kasvaessa.

Työvoiman kysynnän ja osaamistarpeiden näkymät

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan Uudellamaalla oli tämän vuoden toisella vuosineljänneksellä yhteensä 819 000 työllistä 15–64-vuotiasta henkilöä, mikä on 0,9 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Työllisten määrän lisääntyminen heikkeni vuoden loppua kohden. Uudenmaan 15–64-vuotiaiden työllisyysaste vuonna 2018 oli 74,3 %, mikä on 1,4 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeampi. Työmarkkinoiden toimivuuden ja työnantajien osaamistarpeiden täyttämisen näkökulmasta erittäin merkittävää on myös työvoimaosuuden selkeä parantuminen. Yhä useampi uusmaalainen on työmarkkinoiden käytettävissä olemalla joko töissä tai etsimällä aktiivisesti työpaikkaa.

Työntantajat olisivat tilastojen valossa valmiita rekrytoimaan yhä useampia työntekijöitä Uudellamaalla, sillä työvoiman kysyntä on kasvanut tasaisesti. Työvoiman kysynnän nousua ilmentää Työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoitettujen uusien avoimien työpaikkojen lukumäärän merkittävä kasvu, sillä paikkojen määrä kasvoi viime vuonna 20 %. Kasvu on myös jatkunut tämän vuoden puolella. Avoimien paikkojen lukumäärä oli kasvanut jo edellisellä kolmella vuonna, ja tällä hetkellä avoimia paikkoja on selvästi enemmän kuin vuonna 2008 ennen taantumaa. Koko maan uusista avoimista työpaikoista noin kolmannes sijoittuu Uudellemaalle.

Taloudellisen kasvun myötä työvoiman kysynnän voi olettaa jatkuvan myös tänä vuonna. Kevään 2019 Pk-yritysbarometrissä 26 % yrityksistä arvioi yrityksen

henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua suurempi kuin nykyisin, 67 % arvioi määrän olevan yhtä suuri ja vain noin 7 % arvioi määrän olevan pienempi kuin nykyisin. Lisärekrytointia ennakoivien yritysten määrä on pysynyt ennallaan viime syksyn barometrissa.

Uudellamaalla rekrytoivista toimipaikoista edelleen yli 40 % ilmoittaa kärsivänsä ongelmista rekrytoinnin kanssa. Osuus on pysynyt samalla tasolla aina syksystä 2017 asti, vaikka työvoiman kysyntä on samaan aikaan lisääntynyt selvästi ja työttömien määrä vastaavasti vähentynyt. Myöskään Helsingin seudun kauppakamarin kyselyn perusteella rekrytointiongelmat eivät ole enää yleistyneet, mutta ovat edelleen erittäin korkealla tasolla.

Työvoiman saatavuus vaikuttaa polarisoituneen viime vuoden aikana, sillä työvoiman saatavuus on alueen toimijoiden mukaan heikentynyt eniten alueilla, jotka sijaitsevat kauimpana pääkaupunkiseudusta. Pääkaupunkiseudulla rekrytointiongelmat eivät ole yleistyneet, joskaan eivät myöskään helpottaneet. Monet Uudenmaan työnantajat ovat kuitenkin turvautuneet enenevässä määrin alihankinta- ja toimittajaverkostojen käyttöön, ja kehityksen voi olettaa vahvistuvan jatkossa. Tilanne onkin lisännyt erityisesti henkilöstöpalveluyritysten kysyntää, jota kautta työnantajat ovat pyrkineet ratkaisemaan työvoimatarpeitaan.

Ammattibarometrin mukaan Uudenmaan työvoimapula on pysynyt käytännössä yhtä laajana kuin viime vuonnakin. Suurin osa työvoimapulasta kärsivistä ammatteista on sosiaali- ja terveydenhoitoalan, rakennusalan ja palvelualojen ammatteja, joissa työntekijöistä on pulaa laajasti kaikilta koulutus- ja ammattitasoilta. Ammattinimikkeistä erityisen paljon pulaa arvioidaan olevan mm. lastentarhaopettajista, puheterapeuteista, kotiapulaisista ja -siivoojista, puhelin- ja asiakaspalvelukeskusten myyjistä sekä toimisto- ja laitossiivoojista. Kehyskunnissa pulaa on lisäksi teollisuuden ja varastoalan työntekijöistä.

Toimialoista alueen suurin työllistäjä on ylivoimaisesti palveluala, joka työllistää 65 % alueen työllisistä. Tukku- ja vähittäiskauppa on toiseksi suurin työllistäjä 13 prosentin osuudella. Teollisuus työllistää 10 % ja rakentaminen 7 % Uudenmaan työllisistä. Julkishallinnossa työskentelee 5 % ja maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä kaivostoiminnassa 0,8 % alueen työllisistä. Uudellamaalla trendinä on ollut jo pidempään työpaikkojen ja työntekijöiden vähittäinen siirtyminen teollisuudesta ja kaupan alalta varsinkin palvelualoille, mutta myös rakentamiseen. Ei ole syytä

olettaa trendin muuttuvan lähitulevaisuudessa, vaikka teollisuus onkin lisännyt rekrytointejaan viime vuosina.

Koulutus tulee jatkossakin olemaan keskeisin väline työnantajien osaamistarpeisiin vastaamisessa, sillä väestönkasvusta johtuen alueella tulee jatkossakin olemana runsaita ikäluokkia, joita voidaan kouluttaa myös uudellaisiin ammatteihin. Huomiota tulee kuitenkin tarkentaa valmistuneiden työllistymiseen ja alalla pysymiseen. Tilastokeskuksen vuoden 2016 tietojen mukaan Uudellamaalla ammatillisen tutkinnon suorittaneista 11 prosenttia oli työttömänä vuoden kuluttua valmistumisestaan. Vaikka luku on laskenut pahimman taantumun ajoista, on osuus edelleen yli kaksinkertainen vuoteen 2007 verrattuna.

Uudellamaalla on myös edelleen 150 000 ihmistä ilman toisen asteen koulutusta, ja työnantajien osaamisedellytysten noustessa heidän on yhä vaikeampaa löytää työtä ilman aikuis- ja jatkokoulutusta. Lisä- ja täydennyskoulutuksen sekä tuetun työllistymisen tarve on ilmeinen. Aikuiskoulutuksen yksi kompastuskivi on sen huono tunnettuus. Järjestelmät mahdollistavat jo nyt hyvin joustavan ja lyhytkestoisen koulutuksen teettämisen, mutta usein varsinkaan pienet yritykset eivät tiedä, mitä kaikkea on jo mahdollista tehdä. Tarvitaankin yhä enemmän vuoropuhelua yritysten, oppilaitosten ja julkisen puolen toimijoiden kesken.

Työttömyyden määrän ja rakenteen näkymät

Työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut voimakkaasti aina vuoden 2017 alusta lähtien, joskin laskun vauhti on hidastunut selvästi. Uudellamaalla on tällä hetkellä alle 70 000 työtöntä työnhakijaa ensi kertaa sitten vuoden 2013. Kuluva vuoden osalta on oletettavaa, että työttömyyden lasku jatkuu mutta edelleen hidastuen. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston tietojen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä oli laskenut helmikuun lopussa vuoden takaisesta 6 500 henkilöllä, eli 8,4 prosentilla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Uudellamaalla 8,4 prosenttia, mikä on Suomen neljänneksi alhaisinta.

Huolestuttavaa Uudenmaan näkökulmasta on, että vaikka työvoiman kysyntä jatkaa voimakasta kasvuaan, ei työttömyys ole vähentynyt samassa määrin. Työttömyyden laskuvauhti Uudellamaalla on ollut jo pidempään selvästi maan keskiarvoa alemmalla tasolla ja esimerkiksi helmikuussa laskuvauhti oli Manner-Suomen hitainta. Toinen huolestuttava piirre on työttömyysjaksojen pitkittyminen. Yhä useamman

työttömän työttömyysjaksot pitkittyvät yli kolmen tai yli kuuden kuukauden mittaisiksi. Positiivista on kuitenkin edelleen se, että työttömyysjaksojen pitkittyminen yli vuoden mittaiseksi on edelleen yhä harvinaisempaa.

Pitkäaikaistyöttömyys onkin laskenut kokonaistyöttömyyttä selvästi nopeammin aina maaliskuusta 2017 alkaen. Helmikuun lopussa Uudenmaan kaikista työttömistä 29 prosenttia oli pitkäaikaistyöttömiä. Pitkäaikaistyöttömien suhteellinen osuus oli korkeimmillaan 2016 syyskuussa, jolloin 43 % työttömistä oli pitkäaikaistyöttömiä. Tulevan kehityksen kannalta positiivista pitkäaikaistyöttömyyden trendeissä on se, että yhä harvempi työtön päätyy pitkäaikaistyöttömäksi.

Alle 30-vuotiaiden työttömyys määrä on laskenut tasaisesti, ja helmikuun lopussa alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 10 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Työvoiman kysyntä on selvästi vetänyt nuoria pois työttömyydestä, sillä nuorten osallistuminen palveluihin on ollut laskussa jo pidemmän aikaa. Ainoastaan omaehtoisen opiskelun suosio näyttää lisääntyneen nuorten keskuudessa. Tulevaisuutta ajatellen olisi tärkeää, että palveluita markkinoitaisiin entistä tiiviimmin nuorille, joiden mahdollisuudet työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille ovat keskimääräistä heikkomat.

Ulkomaalaisten ja vieraskielisten asema Uudenmaan työmarkkinoilla on jo nyt merkittävä. Heidän tilanteeseensa tulee jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota, varsinkin kun ulkomaalaisten ja vieraskielisten työttömyys laskee selvästi kokonaistyöttömyyttä hitaammin. Helmikuun lopussa ulkomaalaisia työttömiä oli vain 3 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Talouden kasvu ja avoimien työpaikkojen lisääntymisen olisi kuvitellut edistävän ulkomaalaisten työttömien asemaa nähtyä enemmän, sillä perinteisissä sisäänuloammateissa on ollut runsaasti avoimia työpaikkoja.

Työttömyyden lasku on hidastunut tasaisesti jo pidemmän aikaa. On oletettavaa, että vaikka työttömyys kuluvanakin vuonna tulee vähenemään, tulee laskuvauhti olemaan nykyistä hiljaisempaa. Tulevan työttömyyden laskun kannalta merkittävä piirre on työttömyyden väheneminen erityisesti niiden osalta, joilla työmarkkinatilanteen arvioidaan olevan kaikkein paras. Samalla pidempiä ja järeämpiä palveluita tarvitsevien ja vaikeammin työllistyvien osuus työttömistä on kasvanut selvästi. Jatkossa työttömien työllistyminen edellyttääkin todennäköisesti yhä enemmän ponnistuksia ja tukitoimenpiteitä.

Helsingin seutukunta

Espoo, Helsinki, Vantaa, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Siuntio, Tuusula, Lohja, Karkkila, Vihti, Sipoo

Helsingin seutukunnassa asui vuoden 2018 lopussa 1 555 457 henkilöä. Vuoden aikana väestö kasvoi 18 531 henkilöllä. Vuoden 2018 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,5 % ja työttömiä työnhakijoita oli 67 468.

Helsingin seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Työvoiman saatavuus	0	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Helsingin seutukunta on Suomen väkirikkain seutukunta, sekä Uudenmaan ja Suomen suurin yrityskeskittymä. Seutukunnassa sijaitsee neljännes koko maan yritystoimipaikoista ja kolmannes yksityisen sektorin työpaikoista. Vuonna 2017 Uudenmaan väestöstä 93 prosenttia asui Helsingin seutukunnassa, ja yksistään pääkaupunkiseudulla 69 prosenttia. Uudenmaan kaikista työpaikoista 94 prosenttia sijaitsee Helsingin seutukunnassa ja pääkaupunkiseudulla 78 prosenttia. Helsingin seutukunnan suuren koon ja taloudellisen toiminnan merkittävyyden takia monet edellisessä, koko Uudenmaan aluetta koskevassa osiossa esille nostetuista asioista koskettavat erityisesti Helsingin seutukuntaa. Pääkaupunkiseudun lisäksi merkittävää taloudellista toimintaa on runsaasti myös seutukunnan muilla alueilla. Erityisesti seutukunnan teollinen toiminta on keskittynyt pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Helsingin seutukunnan kehitys on ollut viime vuosien aikana erittäin hyvää. Alueen sisällä on kuitenkin havaittavissa myös eroja, jota kautta myös vahvuudet ja tulevaisuuden haasteet ovat alueella osittain eroavia. Väestönkasvu on yksi alueen kuntia erottavia tekijöitä. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella yhden prosentin keskimääräiseen väestönkasvuun viimeisen kolmen vuoden aikana ovat päässeet vain Järvenpää ja Sipoo. Alueen muissa kunnissa väestömäärä on pysynyt samana tai noussut vain hieman, ja Karkkilassa, Lohjalla ja Siuntiossa väestö on vähentynyt.

Kaupungistumistrendi on pääkaupunkiseudulle selvä vahvuus, mutta alueen pienemmille kunnille vaikea haaste.

Aluetta kokoavia vahvuuksia ovat sijainti ja hyvät liikenneyhteydet viennin kannalta tärkeisiin kohteisiin kuten lentokentälle ja Uudenmaan satamiin. Väestön koulutustaso on hyvä, sillä 30 prosenttia aikuisikäisestä väestöstä on suorittanut korkeakoulututkinnon. Ei olekaan ihme, että Helsingin seutukunta kerää valtaosan Suomeen tehdyistä suorista investoinneista. Uhkana alueen tulevalle kehitykselle on jo pidempään ollut asumisen kalleus, mikä on vaikeuttanut seutukuntaan muuttamista ja työvoiman saantia. Viime vuosina on valmistunut huomattava määrä uusia asuntoja, mutta ongelmaa ei ole missään nimessä vielä ratkaistu. Haasteena esimerkiksi Helsingissä on asuntorakentamisen nykyisen tason ylläpitäminen, kun nyt rakenteilla olevat alueet (mm. Jätkäsaari, Kalasataman ympäristö, Pasila) on saatu valmiiksi, varsinkin kun uusi yleiskaava todettiin osittain lainvastaiseksi.

Helsingin seutukunnassa palvelualojen merkitys on suurempi kuin muualla Uudellamaalla. Helsingin alueella korostuvat erityisesti rahoitus- ja vakuutusala, tietotekniikka-ala, informaatio- ja viestintäala sekä liike-elämän palvelut. Monet palveluista ovat pitkälti yrityspalveluita, ja siten keskittyneet pitkälti pääkaupunkiseudulle suurimpien yritysten pääkonttorien luokse.

Rakentaminen Uudellamaalla on keskittynyt erityisesti pääkaupunkiseudulle, ja myös viime aikojen kasvu on kohdistunut voimakkaasti sinne. Kehyskunnissa tapahtunut kehitys on kaksijakoista, kun esimerkiksi Järvenpään keskustan kehittäminen on viivästynyt, mutta samalla Tuusulassa 2020 ja Lohjalla 2021 järjestettävät asuntomessut vaikuttavat positiivisesti.

Erityisesti Keski-Uudellamaalla mahdollisuutena on tilaa vievän kuljetusalan ja teollisuuden siirtyminen hiljalleen pois pääkaupunkiseudulta. Alueella toimii jo nyt vahva varastoalan keskittymä, joka voi jatkossa kasvaa entisestään. Uhkana on kuitenkin, että yritysten uudelleensijoittuminen suuntautuu vielä kauemmaksi pääkaupunkiseudusta.

Uudellamaalla tapahtuvista matkailijoiden yöpymisistä kaksi kolmasosaa sijoittuu Helsinkiin. Muualla seutukunnassa Hyvinkään Sveitsin kehittäminen lisää matkailutarjontaa myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Lohjan seudulla matkailutarjonnan lisääminen on vahvasti yhteydessä muun Länsi-Uudenmaan kehitykseen.

Pääkaupunkiseutu työssäkäyntialueena eroaa muista Uudenmaan alueista, sillä se on ainoa alue, jossa käydään enemmän töissä kuin alueella on työllisiä. Helsingin seutukunnan työpaikoista noin puolet on Helsingissä, jonka myötä kehyskunnista sekä muualta pääkaupunkiseudulta pendelöidään paljon Helsinkiin. Seutukunnan työllisten jakaantuminen toimialoittain on muuta Uusimaata tasaisempaa, ja painottuu myös osaamisintensiivisiin palveluihin. Vuonna 2016 eniten työllisiä työskenteli terveys- ja sosiaalipalveluissa (14 %) sekä tukku- ja vähittäiskaupassa (13 %). Hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta ovat seuraavaksi suurimmat toimialat noin 8 prosentin osuudella, mikä kuvaa hyvin alueen palveluvaltaisuuutta. Teollisuuden, informaation ja viestinnän, koulutuksen, kuljetuksen ja varastoinnin, rakentamisen sekä julkisen hallinnon toimialoilla työskentelevien osuudet ovat 5–7 prosentin välillä.

Ammattibarometrissa pääkaupunkiseutu ja muu Helsingin seutu arvioidaan erillisinä alueina. Kevään 2018 barometrissa pääkaupunkiseudulla työnhakijoista arvioitiin olevan pulaa yhteensä 59 ammattinimikkeestä, ja muulla Helsingin seudulla yhteensä 28 ammatin hakijoista. Molemmilla alueilla työnhakijapulasta kärsivissä ammateissa korostuvat sosiaali- ja terveysalan, rakennusalan sekä palvelualan, erityisesti ravitsemusalan tehtävät, joissa pulaa arvioidaan olevan useissa eri tehtävissä. Muun Helsingin seudun arvioissa näkyvät lisäksi alueen teollisuus- ja logistiikka-alan merkitys, sillä varastotyöntekijöistä ja metallialan työntekijöistä ilmoitetaan olevan pulaa.

Työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut Helsingin seutukunnassa loppuvuodesta 2016 alkaen. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston helmikuun tietojen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut vuodentakaisesta 6 000 henkilöllä, eli 8,3 prosentilla. Työttömyys on laskenut hieman enemmän kehyskunnissa (-9,5 %) kuin pääkaupunkiseudulla (-8,0 %). Helsingin seutukunnassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli kuluvan vuoden helmikuussa laskenut 0,8 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta.

Uudenmaan työttömistä 93 prosenttia asuu Helsingin seutukunnan alueella, josta syystä Helsingin seutukunnan työttömyyden kehitys vastaa hyvin pitkälti edellisessä, koko Uudenmaan aluetta koskevassa osiossa läpikäytyä työttömyyden kehitystä ja rakennetta. Työttömyyden voi olettaa jatkavan laskuaan myös vuonna 2018. Ei ole myöskään syytä olettaa, että pidempään jatkunut kehitys kehyskuntien pääkaupunkiseutua paremmasta työttömyyden kehityksestä muuttuisi seuraavan vuoden aikana.

Raaseporin seutukunta

Hanko, Inkoo, Raasepori

Raaseporin seutukunnassa asui vuoden 2018 lopussa 41 434 henkilöä. Vuoden aikana vähennystä oli 415 henkilöä. Vuoden 2018 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,5 % ja työttömiä työnhakijoita oli 1 646.

Raaseporin seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Työvoiman saatavuus	--	-	-
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Raaseporin seutukunnan merkittävimmät toimialat ovat teollisuus, satamatoiminta sekä palvelu- ja matkailuelinkeino. Seutukunnan vahvuuksia onkin vakaa toimintaympäristö, jonka päälle voi rakentaa myös uutta taloudellista toimintaa. Seutukunnan sijainti on yksi sen vahvuuksista. Sekä Hangon satama että Suomen ja Saksan välisen merikaapelin liittyminen Hangossa mahdollistavat uutta ja uudenlaista elinkeinoa alueella. Mahdollisuudet tulevalle kehitykselle ovat siten olemassa, ratkaisevaa on jatkossa potentiaalinen realisointi.

Hangon satama on Suomen eteläisin satama, jonka nopeammat ja tiheimmät yhteydet Keski- ja Länsi-Eurooppaan ovat merkityksellisiä erityisesti logistiikkaketjujen kustannuksia karsittaessa. Sataman tavaramäärät ovatkin kasvaneet jo pidemmän aikaa. Sataman vaikutus ylittyy seutukunnan rajojen ulkopuolelle ja on suuri etu myös Lohjan seudulla. Koverharin satama-alueen kehittäminen luo mahdollisuuksia uudelle yritystoiminnalle, mikä onnistuessaan vahvistaisi alueen elinkeinotoimintaa ja logistiikkaklusteria. Suunnitelmana on muokata Koverharista erittäin merkittävä satama irtolastien kuljetukseen, mikä toteutuessaan lisäisi tavaraliikenteen määrää huomattavasti. Sataman kannalta suurimmat haasteet liittyvät liikenneyhteyksiin, sillä sähköistämätön raideyhteys Hyvinkäälle jarruttaa kasvua. Rahtimäärien kasvataminen tulee jo nopeassa ajassa törmäämään raideyhteyden kapasiteettirajoitukseen ilman radan sähköistämistä.

Keskeinen haaste lähitulevaisuudessa liittyy työvoiman saatavuuteen. Alueen toimijoiden mukaan rekrytointiongelmat ovat viimeisen vuoden aikana yhä yleistyneet ja syventyneet koko läntisellä Uudellamaalla. Ongelmia on nyt sellaisillakin työnantajilla, jotka vielä vuosi sitten saivat rekrytoitua tarvittavat työntekijät. Yleisenä trendinä työntekijät ovat enemmän kiinnostuneita uusista aloista kuin alueen perinteisistä matkailuun ja metalliteollisuuteen liittyvistä tehtävistä, eivätkä paikalliset yritykset ole aina pystyneet vastaamaan palkkavaatimuksiin. Työnantajat kilpailevat pitkälti jo töissä olevista työntekijöistä, mikä väistämättä nostaa työnantajien kustannuksia.

Pidemmällä aikavälillä alueen keskeinen haaste liittyy väestöpohjan muuttumiseen ja ikärakenteen vanhenemiseen. Nuoret siirtyvät Raaseporin seutukunnasta ja laajemmin koko Länsi-Uudeltamaalta kaupunkeihin, eikä paluumuuttajia esimerkiksi opiskelujen päätyttyä tai perheen perustamisen jälkeen ole ollut riittävästi. Tämä kaikki vaikuttaa alueen yleiseen elinvoimaisuuteen sekä pahentaa entisestään työvoiman saatavuusongelmia.

Länsi-Uudenmaan yritysten tilanne on laajasti edellistä vuotta paremmalla tasolla. Tästä kertovat muun muassa PK-yritysbarometrin vastaukset, joissa selvästi Suomen ja Uudenmaan keskiarvoa suurempi osuus vastaajista kokee yrityksensä tilanteen olevan parempi nyt kuin vuotta aiemmin. Monilla yrityksillä onkin positiivinen ongelma, sillä he eivät voi ottaa vastaan kaikkia uusia tilauksia tilauskantojen ollessa jo täynnä. Tulevan kasvun osalta palataankin työvoiman saatavuustekijöihin – tulevan kasvun suuruus liittyy myös sopivien työntekijöiden löytämiseen.

Hangon satamaan ja alueen kemianteollisuuden liittyviä investointeja on viime vuosina tehty jo paljon. Erityinen investointeja ja laajentamista rajoittava tekijä Hangossa on kuitenkin kattava pohjavesialue, mikä käytännössä estää kehittämistä. Muualla teollisuudessa investoinnit ovat keskittyneet pitkälti laitteisiin ja koneisiin, eikä lisäyksiä työntekijämäärissä ole nähty samalla tasolla. Korkean teknologian yritysten investoinnit vaikuttavat olevan kasvussa, suurilta osin hyvän vientikehityksen johdosta. Muussa teollisuudessa, erityisesti perinteisemmän teknologiateollisuuden osalta, investointeja ei ole vielä tässäkään taloustilanteessa pistetty merkittävässä määrin täytäntöön.

Matkailu on perinteisesti merkittävä toimiala Raaseporin alueella, mutta jossa kehitystä haittaavat toimijakentän pirstaleisuus ja pienet yksiköt erityisesti

majoituspaikoissa. Länsi-Uudenmaan suurin kasvu kohdistuukin Lohjalle, missä kapasiteetti on selvästi suurempaa. Aloittavissa yrityksissä alueella näkyy selvästi hyvinvointiyritysten lisääntyminen. Länsi-Uudellamaalla valtaosa yrityksistä on hyvin pieniä, mutta niiden tilanne on keskimäärin parantunut selvästi ja alueen yritykset ovat aiempaa elinvoimaisempia.

Kevään Ammattibarometrissa Raaseporin seutukunnassa arvioitiin olevan pulaa yhteensä 23 ammattinimikkeestä, joista lähes puolet olivat sosiaali- ja terveystalouden ammatteja. Alueen kaupungeilla onkin erittäin suuria ongelmia saada avoimia työpaikkojaan täytettyä. Muut pula-ammattit jakautuivat muun muassa palvelualojen, rakentamisen ja teollisuuden toimialoille.

Osaamistarpeista puhuttaessa nousee koulutus ja sen puute esiin merkittävänä teemana alueen toimijoiden kesken. Väestön koulutustaso on yleisestikin Uudenmaan keskiarvoa matalampana, eikä Länsi-Uudellamaalla ole jatkokoulutusmahdollisuuksia erityisesti teknisellä alalla. Teollisuudessa osaavia työntekijöitä ei ole löydettävissä erityisesti vaativimpiin tehtäviin. Suurta pulaa alueella on insinööreistä, tarkemmasta koulutusalaista riippumatta. Paljon osaavaa työvoimaa on siirtynyt Varsinais-Suomeen suurten rekrytointien myötä. Ravintola-alalla on suuria ongelmia alan kiinnostavuuden kanssa myös Länsi-Uudellamaalla, ja kouluttajien on ollut hyvin vaikea saada riittävästi opiskelijoita koulutuksiin.

Työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt Raaseporin seutukunnassa hie-man koko Uudenmaan keskiarvoa nopeampaa vauhtia. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston helmikuun tietojen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä Raaseporin seutukunnassa on laskenut 225 henkilöllä (-12,5 %) vuoden takaisesta. Työttömien työnhakijoiden osuus on laskenut vuoden takaisesta yhden prosenttiyksikön. Työttömyyden suhteen Raaseporin seutukunnassa on tapahtunut positiivista kehitystä monilla osa-alueilla. Nuorten työttömyys on laskenut 21 prosenttia vuoden takaisesta eli selvästi kokonaistyöttömyyttä enemmän. Pitkäaikaistyöttömiä oli myöskin 19 % edellistä vuotta vähemmän. Sen sijaan jo aiemmin mainittu työttömyyden kestojen pitkittyminen pätee myös Raaseporin seutukunnassa. Yhä useamman työttömän työttömyysjakso pitkittyy yli kolmen ja yli kuuden kuukauden mittaiseksi.

Osaavan työvoiman saatavuus on seutukunnassa erittäin tärkeässä roolissa työttömyyden vähenemisen kannalta. Toisaalta, alueen työnantajien mukaan

rekrytointiongelmat ovat olleet erittäin yleisiä jo nyt, mutta siitä huolimatta työttömyyden lasku on ollut ripeää. Voidaankin olettaa, että työttömyys jatkaa laskuaan Raaseporin seutukunnassa, joskin hieman aiempaa kehitystä maltillisempänä.

Porvoon ja Loviisan seutukunnat

Porvoon seutukunta: Askola, Myrskylä, Pukkila, Porvoo, Sipoo

Porvoon seutukunnassa asui vuoden 2018 lopussa 59 069 henkilöä. Vuoden aikana kasvua oli 11 henkilöä. Vuoden 2018 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,3 % ja työttömiä työnhakijoita oli 2 415.

Loviisan seutukunta: Lapinjärvi, Loviisa

Loviisan seutukunnassa oli vuoden 2018 lopussa 17 559 henkilöä. Vuoden aikana väestö väheni 232 henkilöllä. Vuoden 2018 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,1 % ja työttömiä työnhakijoita oli 820.

Porvoon ja Loviisan seutukunnat	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	0	0
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Työvoiman saatavuus	0	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Itäinen Uudenmaan elinkeinorakenne nojaa vahvasti teollisuuteen Kilpilahden kemianteollisuusklusterin ja Loviisan energiasektorin myötä. Alueella on selvä ja yhä syvenevä jakolinja kasvun suhteen, joka liittyy keskeisesti etäisyyteen Helsingistä. Lähimpänä Helsinkiä ja pääkaupunkiseutua olevat alueet, Porvoo etunäissä, ovat kauempana olevia alueita huomattavasti paremmassa asemassa. Porvoo on Itä-Uudenmaan ainoa kunta, jonka väestö on kasvanut viime vuosina tasaisesti, vaikka myös Porvoossa väestönkasvu on jäänyt tavoitteista. Väestönkasvu yhdessä alueen hyvinvoivan elinkeinoelämän kanssa mahdollistaa menestymisen myös tulevaisuudessa.

Elinkeinorakenteen palveluvaltaistuminen näkyy yhä selvemmin myös itäisellä Uudellamaalla. Alueella perustettavat uudet yritykset ovat lähes järjestäen palvelualojen yrityksiä. Matkailu on ollut Porvoon seudulla merkittävä toimiala jo pitkään, ja sen merkitys on vain kasvanut viime vuosina. Koko Helsingin seudun matkailun lisääntyessä suuntautuu yhä enemmän matkailijoita myös Porvooseen, joten kasvun voi odottaa jatkuvan myös tulevaisuudessa. Matkailun välilliset vaikutukset muulle elinkeinotoiminnalle ovat erittäin merkittäviä ja monipuolistavat elinkeinorakennetta positiivisesti. Matkailun kokonaisvaltaista kasvua rajoittaa matkailun suuntautuminen päivämatkoihin Helsingin läheisyyden ja hotellikapasiteetin puutteen vuoksi. Tärkeää olisi uusien palvelutuotteiden kehittäminen ja saaminen matkailijoiden tietoisuuteen.

Vuosi 2018 oli hyvä vuosi myös Itä-Uudenmaan elinkeinoelämälle, vaikka esimerkiksi PK-yritysbarometrin mukaan yritysten tilanne ei parantunut aivan samalla laajuudella kuin muualla Uudellamaalla. Jo tapahtuneita kasvulukuja tarkasteltaessa on edelleen kiinnitettävä huomiota siihen, ettei taantumasta johtunut aallonpohja ollut Porvoon alueella niin merkittävä kuin muualla Suomessa. PK-yritysbarometrin mukaan yritykset odottavat Itä-Uudenmaan kasvun olevan kuluvana vuonna hieman muuta Uusimaata hitaampaa. Neljännes vastaajista kokee suhdannenäkymiensä olevan vuoden kuluttua nykyistä parempia, kun muilla alueilla positiivisesti tulevaan kehitykseen suhtautuvien osuus on vähintään kolmannes.

Kilpilahden teollisuuskeskittymässä sijaitsee Suomen suurin kemianteollisuusklusteri. Kemianteollisuuden vastatessa yli 80 prosentista Porvoon seutukunnan liikevaihdosta, ovat klusterin ylläpito sekä kehittäminen elinehtoja koko seudun elinvoimalle. Kilpilahden alueella tehdään vuosittain erittäin suuria, mutta usein pienelle huomiolle jääviä investointeja, euromäärän vaihdelta kymmenistä miljoonista satoihin miljooniin vuositasolla. Keskittymää on jo pidemmän aikaa suunniteltu laajennettavan, ja vaikka suunnittelu onkin edennyt, liittyvät suurimmat esteet edelleen kaavoitukseen ja maanomistukseen. Kiinnostusta alueelle sijoittamiseen on kuitenkin runsaasti myös kansainvälisiltäkin toimijoilta. Olennainen osa Kilpilahden aluetta on Sköldvikin satama. Tonnimääräisesti Suomen suurin satama palvelee pääasiassa Kilpilahden teollisuusyrityksiä. Suunnitellut laajennukset ja kehitystyöt vaikuttavat myös sataman toimintaan pidemmällä aikavälillä.

Itä-Uudellamaalla perustettiin viime vuonna aiempaa enemmän uusia yrityksiä, mikä on näkynyt myös yritysneuvonnassa kasvavina asiakasmäärinä. Alueella

toimivat teollisuus- ja muut yritykset ovat olleet aktiivisempia käyttämään alihankintaa sekä ostamaan korkeaa osaamista ja asiantuntemusta vaativia palveluita yrityksen ulkopuolelta. Tämä on lisännyt kysyntää esimerkiksi palvelualoilla. Positiivisena merkinä tulevan kannalta on aktiivisesti kasvua hakevien yritysten määrän lisääntyminen. Yrityksillä on myös uusyrityskeskusten toimien tukemina aiempaa enemmän yhteistyötä Keski- ja Länsi-Uudellamaalla sijaitsevien yritysten kanssa, mikä on parantanut verkostoja ja voi jatkossa luoda uutta kasvua. Alueen elinkeinorakennetta leimaa keskikokoisten toimijoiden vähyyys – suuryritysten jälkeen seuraava taso on usein 1–4 henkilön pienyritykset.

Kaupan ja lähipalveluiden merkitys Porvoon seudulle on merkittävä, ei vähiten niiden luoman kaupunkimaisuuden vuoksi. Alueen kasvun kannalta on merkityksellistä, onko Porvoossa todellinen kaupunkikeskus, jossa on kauppoja ja palveluita. Jos keskusta näivettyy ja tarvittavat palvelut ja tavarat ovat saatavilla vain pääkaupunkiseudulta, laskee kiinnostus aluetta kohtaan myös potentiaalisten muuttajien mielessä.

Itäisen Uudenmaan elinkeinoelämän teollisuuspainotteisuus näkyy myös työllisten osuuksia tarkasteltaessa. Vuonna 2016 Itä-Uudenmaan kaikista työllisistä 19 prosenttia työskenteli teollisuudessa. Seuraavaksi merkittävimmät työllistäjät ovat terveys- ja sosiaalipalvelut (15 % työllisistä), tukku- ja vähittäiskauppa (10 %) ja rakentaminen (9 %).

Osaavan työvoiman saatavuus on myös Itä-Uudellamaalla ratkaiseva ja monilta osin ratkaisematon kysymys. Alueen työnantajien kokemat rekrytointiongelmat ovat olleet jo jonkin aikaa erittäin yleisiä, ja alueen toimijoiden mukaan käytännössä kaikki kasvavat työnantajat kärsivät rekrytointiongelmista. Tilanne ei ole muuttunut viimeisen vuoden aikana paremmaksi, joskaan ei myöskään merkittävästi huonompaan suuntaan. Toisaalta työvoiman kysyntä ei näytä lisääntyneen merkittävästi alueella, sillä TE-toimistoon ilmoitettujen uusien avoimien työpaikkojen määrä on noussut vain hieman.

Kevään 2019 ammattibarometrissa arvioitiin Itä-Uudellamaalla olevan yhteensä 21 ammattinimikettä, joissa on pulaa hakijoista. Suurin osa pula-ammateista ovat joko sosiaali- ja terveystalouteen tai muihin palveluihin kuuluvia. Lisäksi pulaa hakijoista on muun muassa rakentamisen ja teollisuuden toimialoilla. Erityisiä ongelma-aloja ovat muun Uudenmaan tavoin ravintola-ala sekä kiinteistö- ja siivousala.

Alojen heikkoa kiinnostavuutta osoittaa se, ettei alkaviin työvoimakoulutuksiin ole saatu tarpeeksi hakijoita, huolimatta siitä, että tuleva työnantaja olisi jo valmiina ja tiedossa koulutuksen alkaessa. Ongelmat ovat siten yhteneviä muun maakunnan kanssa.

Porvoon seudun kannalta tulevaisuuden haasteena on, että yhä useampi alueella työtä tekevä asuu muualla kuin Itä-Uudellamaalla. Tämä voi jatkossa luoda enemmän haastetta työvoiman vaihtuvuuden suhteen. Toisaalta yhtenä alueen vahvuutena esimerkiksi työpaikkojen sijoittumisen suhteen voidaan nähdä alueen kaksikielisuuden, joka tarjoaa potentiaalisille työnantajille tärkeää kieliosaamista esimerkiksi puhelinkeskusten perustamisessa.

Työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut itäisellä Uudellamaalla pidemmän aikaa Uudenmaan keskiarvoa hitaammin. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston helmikuun tietojen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä Porvoon ja Loviisan seutukunnissa on laskenut vuoden takaisesta 229 henkilöllä, eli 6,9 prosentilla. Työttömyys on jakautunut Itä-Uudellamaalla, sillä Porvoon seutukunnassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli helmikuussa Uudenmaan alhaisin (8,0 %) ja Loviisan seutukunnassa Uudenmaan korkein (9,6 %). Molemmissa seutukunnissa osuus on laskenut vuodentakaisesta noin puoli prosenttiyksikköä.

Itä-Uudellamaalla ei ole tapahtunut muualla Uudellamaalla näkyvissä olevaa työttömyysjaksojen pitkittymistä. Muuten kehitys on samankaltaista muun Uudenmaan kanssa, sekä nuorten työttömien että pitkäaikaistyöttömien määrä laskee kokonaisyöttömyyttä nopeammin.

Työttömyys tulee laskemaan myös Itä-Uudellamaalla jatkossakin, mutta todennäköisesti laskuvauhti on jatkossakin koko Uudenmaan keskiarvoa hieman hitaampaa. Varsinkin kesäkaudella matkailuala rekrytoi Porvoossa. Erityisesti Loviisassa työttömyyden laskuvauhtia todennäköisesti hidastaa työttömien koulutus rakenne – Loviisan seudulla olevista työttömistä keskiarvoa suuremmalla osuudella vain perusasteen koulutus, mikä vaikeuttaa työllistymistä.